

VAELLUS ENGADINISSA 24.–31.8.2013

Johdanto

Sveitsin Ystävien kymmenes Alppivaellus toteutettiin 24.–31.8.2013 tutussa paikassa Sveitsissä Graubündenin kantonissa Engadin-laaksossa Bernina solan–Pontresinan–Samedanin alueilla. Majoituspaikkana oli jälleen Sport-hotel Pontresinan kylässä (1 805 m meren pinnasta). Pontresinaan mentiin junalla ja takaisin Zürichiin palattiin ryhmää varten tilatulla linja-autolla.

Pontresina sijaitsee Kaakkois-Sveitsissä lähellä St. Moritzia ja Italian rajaa Engadinin-laaksossa. Korkeus on 1 800 m meren pinnasta. Pontresinassa on noin 2 000 asukasta. Pontresina on käytännössä kolmikielinen: saksa (58 %), italia (16 %) ja retoromania (8 %). Lisäksi alueella on portugalia puhuvia portugalilaisia vierastyöläisiä (9 %).

Vaellusryhmän vahvuus oli 19 henkeä. Matkanjohtajina toimivat Seppo ja Tarja Haario.

Täysiä vaelluspäiviä oli viisi. Päivisin tehtiin noin seitsemän tunnin patikointiretkiä. Lämpötila vaihteli päivällä 6–14 asteen välillä.

Aamulla lähdettiin liikkeelle aamiaisen jälkeen noin klo 08.00. Iltapäivän alussa syötiin eväät kauniilla näköalapaikalla luonnossa ja sen jälkeen käytiin usein vuoristoravintolassa kahvilla. Hotelliin tultiin illansuussa. Päivän vaelluksen jälkeen ohjelmassa oli Sporthotellissa sauna, höyrysauna, jalkoja virkistäneet kylmäkylvyt ja poreallas. Neljän ruokalajin erittäin maistuva illallinen alkoi Sporthotellissa 18.30. Ruokailujen aikana keskusteltiin vilkkaasti ja kerrottiin vitsejä.

Graubünden ja Engadin

Graubünden on pinta-alaltaan Sveitsin suurin kantoni (7 105 km²). Asukasluku vuonna 2011 oli noin 193 300. Koko Sveitsin pinta-ala on 41 285 km², ja asukkaita on noin 7,95 miljoonaa. Niistä noin 1,8 miljoonaa on ulkomalaisia.

Graubündenin kantonissa sijaitseva Engadin on yksi Euroopan korkeimmalla olevista asutuista laaksoista. Sen pituus on 80 kilometriä. Laakson nimi tulee laakson läpi virtaavan Inn-joen retoromaanisesta nimestä En. Engadin-laakso jaetaan ylä- ja ala-Engadiniin (ylä-Engadin etelässä).

Inn on 517 kilometriä pitkä Tonavan sivujoki. Se virtaa Sveitsistä Itävallan läpi Saksaan ja laskee Tonavaan. Itävallassa sijaitseva Innsbruckin kaupunki saa nimensä Inn-joesta (Brücke über den Inn, silta Inn-joen yli).

Historiaa lyhyesti

Rauta-aikana Graubündenin nykyinen alue sai vaikutteita kelttiläisestä, rätiisestä ja lepantisesta kulttuurista. Myöhemmin alue kuului Rooman Raetian maakuntaan. Roomalaisten poistuttua alue kuului jonkin aikaa Frankkien valtakuntaan.

Etelä-Engadinin kreivi myi maansa vuonna 1139 Churin hiippakunnalle. Ylä-Engadinin asukkaat ostivat itsensä vapaiksi vuonna 1494. Ala-Engadinissa vaihtuvat usein omistus- ja läänitysoikeudet. Keskiaikana Pontresina oli Bernina-solan liikenteen takia merkitykseltään suurempi keskus kuin läheisyydessä oleva St. Moritz. Vuonna 1622 hävittivät Itävallan joukot aluetta 30-vuotisen sodan aikana.

Pontresinan keskustan ulkopuolella on Spaniolaturm-torni. Se rakennettiin vuonna 1210 Pontresinan hallitsijan asuinpaikaksi. Pontresinan hallitsijoilla oli riitaa Churin hiippakunnan kanssa. Torni piiritettiin ja poltettiin vuonna 1244. Torni rakennettiin uudelleen 1261 ja silloin siihen rakennettiin yksi kerros lisää. Torni hylättiin todennäköisesti 1400-luvulla. Sen on todettu olleen rauniona vuonna 1573.

Vasta 1800-luvulla koko Graubünden yhdistyi ja liittyi kantonina Sveitsin valaliittoon vuonna 1803.

Lauantai 24.8.2013, menomatka Pontresinaan

Zürichin lentokenttä – Zürichin rautatieasema – Chur – Samedan - Pontresina (1 805 m)

Helsinki-Vantaan lentoasemalla kokoonnuttiin klo 06.00 aamulla. Kone lähti aikataulun mukaan klo 07.55 ja oli Zürichissä etuajassa klo 09.20. Sää oli puolipilvinen ja lämmin.

Zürichistä matkattiin Pontresinaan junalla. Matkalla oli kolme junanvaihtoa; Zürichissä, Churissa ja Samedanissa. Matkatoimisto FinsTours oli järjestänyt hyvin paikkavaraukset. Zürichin lentokentällä kuulutettiin ryhmämme vaunun sijainti. Ryhmän paikat oli varustettu Samedaniin saakka kylteillä "Reserviert Haario (Gertsch).

Rhätische Bahn-yhtiön Churin ja Samedanin välisen osuuden maisemat ovat erittäin kauniita. Junan ikkunoista otettiin paljon kuvia.

Sporshotelli oli järjestänyt kuljetukset Pontresinan asemalta ja hotellissa oltiin klo 16.30. Tervetuliaistilaisuus järjestettiin klo 18.00 hotellin aulassa. Ilalla alkoi tihkusade.

Sunnuntai 25.8.2013, Panoramaweg

Pontresina (1 805 m) – Punt Muragl Talstation (1 738 m) – Muottas Muragl (2 456 m) – Muragl-laakso (2 364 m) – Unterer Schafberg (2 218 m) – Alp Languard (2 330 m) – Pontresina (1 805 m)

Yöllä oli satanut lunta ja aamulla satoi vettä. Liikkeellelähtö oli suunniteltu klo kahdeksaksi mutta lähtöä siirrettiin sateen takia. Patikoimaan lähdettiin

klo 10.00 Flax-joen reunassa olevaa kävelytieta pitkin kohti Punt Muraglin hissiasemaa. Sade oli lakannut ja valokuvasimme joen varrella laiduntavia vuohia.

Teräsvaijerin avulla liikkuva juna (Standseilbahn) lähti ylös klo 10.40. Nousukulma oli suurimmillaan 49 astetta ja nousua oli 709 metriä. Ylhäällä Muottas Muragl-hissiasemalla (2 453 m) otettiin kuvia. Sää oli edelleen puolipilvinen, mutta näkyvyys oli hyvä. Segantini-majalle (2 731 m) ei voitu nousta, koska rinteet olivat lumen peitossa ja liukkaat.

Klo 11.00 lähdettiin kävelemään Panoramatieta. Sää selkeni ja Engadin-laaksoon avautuivat erittäin hyvät näköalat.

Klo 12.45 tultiin lähelle Unterer Schafbergin ravintolaa ja pidettiin lounastauko. Eväät olivat jokaisella repussa. Kahville siirryttiin ravintolaan. Ravintolan korkeus on ravintolassa olevan kyltin mukaan 2 330 metriä, mutta karttojen mukaan 2 218 metriä.

Klo 13.40 jatkettiin matkaa ja saavuttiin reippaan 100 metrin nousun jälkeen Alp Languardiin klo 14.30. Täällä valokuvattiin maisemien lisäksi erikoisen näköisiä lehmiä. Alas lähdettiin patikoimaan klo 14.45 Röntgenweg-nimistä polkua pitkin. Tulimme alas Pontresinan eteläpuolelle ja olimme hotellissa klo 16.00. Korkeusero Alp Languard - Pontresina on 525 metriä.

Illalla nautimme Sporthotellin hyvästä illallisesta. Jälkiruokapöytä oli monipuolinen ja herkut kauniisti aseteltu.

Röntgensäteiden keksijä ja Nobel-palkinnon saanut saksalainen (alunperin preussilainen) Wilhelm Conrad Röntgen (1845 - 1932) opiskeli vuonna 1865 Zürichin teknisessä korkeakoulussa (ETH Zürich) koneenrakennusta ja päätti opiskelunsa fyysikkona. Röntgen piti Sveitsistä ja ennen kaikkea Pontresinasta. Hän vietti 43 peräkkäistä kesää Weisses Kreuz hotellissa ja patikoi usein Alp Languardiin. Tämän takia polkua Spaniola-tornista Alp Languardiin kutsutaan nimellä Röntgenweg. Polulla on Spaniola-tornin ja Alp Languardin puolivälissä "Röntgenplatz". Siellä on saksalaisen Röntgenyhdistyksen lahjoittamat penkit ja muistotaulu.

Korkeusero 100 metriä ylös ja 600 metriä alas.

Maanantai 26.8.2013, Corvatsch ja Roseg-laakso

Corvatschin väliasema (2 702 m) – Fuorcla Surlej (2 755 m) – hotelli Roseggletscher (1 999 m) – Pontresina (1 805 m)

Aamu oli poutainen ja pilvinen. Klo 08.00 lähdettiin hotellista bussipysäkille. Klo 08.15 lähti bussi ja klo 09.00 oltiin Corvatschin hissiasemalla (Corvatsch Talstation 1 870m). Hissi lähti ylös klo 09.05 ja nousi Corvatschin väliasemalle (Corvatsch Mittelstation Murtèl 2 702 m). Ylhäällä oli viileää ja vaatteita piti lisätä. Ryhmä oli täysin pilvessä ja näkyvyys oli huono. Ensimmäinen tehtävä oli löytää oikea vuoristopolku. Se löytyi ja pilvessä lähdettiin vaelta-

maan kohti Fuorcla Surlej-vuoristomajaa (2 775 m). Sen edustalla oltiin klo 10.20. Näkyvyys oli edelleen huono.

Lyhyen tauon jälkeen yritettiin lähteä jatkamaan matkaa alas Roseg-laaksoon. Vaikka seurattiin vuoristopolun merkkejä, oltiin hetken kuluttua takaisin Fuorcla Surlej-vuoristomajan edustalla. Huonon näkyvyyden takia oltiin kävelty pilvessä ympyrää! Tämän jälkeen löytyi oikea polku. Nyt eteneminen sujui hyvin pilven sisällä pienessä tihkusateessa.

Pilvet alkoivat haihtua ja klo 11.45 saavuttiin taukopaikalle polkujen risteykseen (Vallun dal Murtel 2 569 m). Lyhyen pienen tihkusateisen tauon jälkeen jatkettiin alas Roseg-laaksoon klo 12.00. Pilvet haihtuivat ja Roseg-laakso avautui mahtavana. Alhaalla laakson pohjalla (2 022 m) oltiin klo 13.30.

Hotelli-ravintola Roseggletscherissä (1 999 m) oltiin klo 13.50. Sade lakkasi ja ravintolassa nautittiin virvokkeista ja erinomaisista leivonnaisista. Pontresinaan lähdettiin klo 14.45. Pääosa lähti patikoimaan ja osa lähti hevoskyydillä. Matkan pituus on noin 8 km ja korkeusero noin 200m. Kaikki olivat Pontresinassa klo 16.30.

Korkeusero ylös 55 metriä ja alas 950 metriä.

Tiistai 27.8.2013, vaellus metsämaastossa Pontresinaan
Corvatsch Talstation (1 870 m) – Hahnensee (2 153 m) – Muottas da Schlarigna (2 218 m) – Pontresinan rautatieasema (1 774 m) – Pontresina (1 805 m)

Aamu oli pilvinen. Klo 08.15 lähdettiin jälleen bussilla ja Corvatschin hissi-
 asemalla oltiin klo 09.00. Lähdettiin nousemaan polkua pitkin kohti Hahnensee-järveä. Nousua, nousua.. Hahnenseen ravintolassa oltiin klo 10.30.

Viileässä säässä nautittiin Engadinin mahtavista maisemista ja ravintolan
 antimista. Sää oli hieman pilvinen mutta näkyvyys oli hyvä. Engadin-laakso avautui hyvin eteemme.

Matkaa jatkettiin klo 11.15. Ensin oli laskua ja taas nousua. Lounastauko pi-
 dettiin rinteessä klo 12.45–13.15. Edessä näkyi St. Moritz-Dorf.

Lounaan jälkeen matkaa jatkettiin metsässä ylös nousten. St. Moritzin las-
 kettelurinteet, Corviglian alue, näkyi välillä hyvin. Myöhemmin avautui nä-
 kymä myös pohjoiseen Samedanin lentokentän ja ala-Engadinin suuntaan.
 Muottas da Schlarigna rinteessä polkujen risteyksessä (2 218 m) oltiin klo
 14.30 ja aloitettiin jyrkähkö laskeutuminen edelleen metsämaastossa Pont-
 resinaan.

Pontresinan rautatieasemalla oltiin klo 15.40. Siitä alkoi vielä nousu kauppo-
 jen kautta hotelliin, minne saavuttiin klo 16.00 jälkeen.

Korkeusero 400 metriä ylös ja 500 metriä alas.

Keskiviikko 28.8.2013, vaellus Boval vuoristomajaan (Chamanna da Boval)
Morteratsch rautatieasema (1 896 m) – Chamanna da Boval ((2 495 m) – Morteratsch rautatieasema (1 896)

Aamu oli pilvipoutainen. Klo 08.40 lähdettiin kävelemään Surovas rautatiepysäkillä. Klo 09.07 noustiin junaan ja oltiin klo 09.12 Mortaratschin rautatieasemalla.

Klo 09.20 lähdettiin patikoimaan Morteratsch-laakson länsireunaa kohti Boval-vuoristomajaa. Aluksi noustiin metsässä, mutta pian oltiin puurajan yläpuolella ja eteen avautui Morteratsch-laakso ja Morteratsch-jäätikkö. Nousu oli ennen vuoristomajaa melko jyrkkä ja polku oli kapeahko ja kivinen. Perillä oltiin klo 12.00 ja pidettiin Boval-vuoristomajan vieressä sen eteläpuolella lounastauko.

Chamanna da Boval on Sveitsin Alppiklubin maja (Schweizer Alpen Club, SAC). Jäsenet saavat näissä majoissa alennusta. Majoissa nukutaan yleensä "siskonpetillä" ja majoihin tulee vain kylmä vesi. Majoissa on sähkövalot ja hyvä ruoka. Täydennykset tulevat helikopterilla, aikaisemmin hevosella tai muulilla, koska majoihin ei ole tietä.

Sää oli selkeä ja näkyvyys erittäin hyvä. Munt Pers huippu (3 207 m) näkyi hyvin 2,3 kilometrin päässä. Pidimme kahvi- ja leivostauon vuoristomajan terassilla. Aurinko alkoi paistaa ja näkymä Morteratsch-laaksoon ja sen yläpuolella oleviin Alppi-huippuihin oli mahtava (Piz Palü 3 900 m).

Klo 13.00 lähdettiin patikoimaan takaisin Morteratschiin. Noin vajaa kaksi kilometriä ennen Morteratschia käännyttiin nousureitiltä alas laakson pohjalle (1 963 m). Opastaulut kertoivat, kuinka pitkälle jäätikkö oli aikaisemmin ulottunut. Laakson pohjaa käveltiin Morteratsch-aseman vieressä olevaan hotelli-ravintolaan (1 896 m), missä oltiin klo 15.45.

Korkeusero molempiin suuntiin 620 metriä.

Ulkoterassilla auringonpaisteessa nautittiin virvokkeita ja nähtiin, miten myrskypilvet alkoivat lähestyä Italiasta. Klo 16.50 junalla lähdettiin Pontresinaan ja oltiin Surovas-pysäkillä klo 16.55.

Hotellin illallinen alkoi tunnelmallisella aperitiivilla kynttilänvalossa viinikellarissa. Tarjolla oli juustoa, bresaolaa, salamia, viinejä ja vivokkeita. Hotellin johtajat Nicole ja Alexander Pampel toimivat isäntinä.

Torstai 29.8.2013, vuoristomaja Chamanna Segantini
Muottas Muragl (2 456 m) – Muragl-laakso (2 364 m) - Chamanna Segantini (2 731 m) - Plaun da l' Esen (2730 m) – Alp Languard (2 330 m)

Aamu oli sumuinen. Hotellista lähdettiin klo 08.05 ja noustiin klo 08.11. busiin nro 1. Sää muuttui puolipilviseksi ja näkyvyys oli hyvä. Klo 08.40 junalla (Standseilbahn) lähdettiin Muottas Muragliin. Laaksossa olevat pilvet jäivät alapuolelle. Klo 09.00 lähdettiin patikoimaan alas Muragl-laakson pohjalle.

Laakson pohjalta lähdettiin klo 09.40 nousemaan melko jyrkkää polkua kohti Segantini-vuoristomajaa. Ylhäällä oltiin klo 10.40. Nousua tuli vajaa 400 metriä. Nyt näkyvyys oli joka suuntaan hyvä. Kahvit ja leivonnaiset nautittiin Segantini-majan terassilla. Edessä oli melko jyrkkä rinne alas Roseg-laakson suuntaan.

Klo 11.20 lähdettiin patikoimaan Languard-laakson pohjoisreunaa tavoitteena tasanne Plaun da l' Esen. Maisemat Bernina-laaksoon avautuivat hyvin oikealle puolelle. Tämä oli vaativa osuus. Las Soursin alapuolella polku on melko kapea ja rinne jyrkkä. Tämän takia siellä on kalliossa muutamassa kohdassa varmistuksena teräsvaijeri. Tämän paikan ohittamisen jälkeen polku muuttuu kiviseksi, mutta on muuten helppokulkuinen.

Plaun da l' Esen saavutettiin klo 12.45 ja siellä pidettiin lounastauko. Sää oli aurinkoinen. Klo 13.20 lähdettiin patikoimaan alas Languard-laaksoon ja klo 14.30 oltiin Alp Languard-majan terassilla. Päivä oli mennyt hyvin, aurinko paistoi ja terassilla nautittiin virvokkeita. Noin klo 15.30 lähdettiin hisseillä alas ja Pontresinassa oltiin noin klo 16.00.

Klo 19.00 alkoi hotellin pihalla ryhmällemme järjestetty ”Mongolian grilli-ilta”. Siihen kuului runsas ja monipuolinen alkusalaatti. Jokainen valitsi itse omat herkkunsa; kasviksia, lihaa, kanaa ja meren herkkuja, jotka hotellin kokit sitten paistoivat. Runsa jälkiruokabuffet kruunasi illan. Piha oli varustettu tilaisuutta varten lämpölampuilla ja erivärisillä ilmassa roikkuvilla palloilla. Hieno kokemus!

Korkeusero ylös 500 metriä jyrkkää nousua ja alas 500 metriä.

Perjantai 30.8.2013, aamiaisen Alp Languardissa, hisseillä Engadinin huipuille
Pontresina (1 805 m) – Alp Languard (2 330 m) – Corvatsch Bergstation (3 303 m) – Piz Nair (3 057 m)

Perjantain aamiaisen päätettiin nauttia Sporthotelliin kuuluvassa Alp Languard-majassa. Se on 525 metriä hotellia korkeammalla. Ryhmän pääosa lähti patikoimaan hotellista klo 07.30. Sää oli puolipilvinen ja aurinko paistoi.

St Marian kirkon ja Spaniola-tornin ohittamisen jälkeen alkoi nousu hitaasti ja rauhallisesti Röntgenweg-polkua pitkin. Metsä loppui 2 198 metrin korkeudessa, missä haarautuu polku Paradis-vuoristomajaan (Chamanna Paradis). Nousu jatkui Röntgenweg-polkua avomaastossa ja ylhäällä Alp Languardissa oltiin klo 09.00 yhtä aikaa sen joukon kanssa, mikä tuli ylös hissillä.

Majassa odotti mahtava vuoristoaamiaisen. Tilaisuus alkoi yhteislaululla Tarjalle, jolla oli syntymäpäivä. Aamiaisen aikana päätettiin tutustua iltapäivällä hisseillä Corvatschin huipun lisäksi St. Moritzin länsipuolella olevaan Piz Nair-huippuun. Klo 10.00 lähdettiin hisseillä alas Pontresinaan.

Klo 11.15 lähdettiin bussilla Corvatschin hissi-asemalle (Corvatsch Talstation 1 870m). Hissi lähti ylös klo 12.05. Corvatschin väliasemalla (Corvatsch Mittelstation Murtèl 2 702 m) vaihdettiin toiseen hissiin ja perillä ylhäällä oltiin klo 12.20 (Corvatsch Bergstation 3 303 m).

Aurinko paistoi ja Engadinin järvet Silser (1 797 m), Silvaplana (1 791 m) ja Champfer (1 791 m) näkyivät lännessä hyvin ajoittain ohuen pilvikerroksen läpi. Toisella puolella idässä olivat ihailtavina huiput Piz Argient (3 945 m), Crast´ Agüzza (3 854 m), Piz Bernina (4 049 m), Piz Scerscen (3 971 m) ja Piz Roseg (3 937 m). Maisemia kuvattiin ahkerasti ja juotiin ulkoterassilla kahvit.

Corvatschin 130 metriä korkeammalle olevalle huipulle (Piz Murtel 3 433 m) ei ajan puutteen vuoksi patikoitu. Klo 13.17 lähdettiin hissillä alas. Klo 13.47 noustiin alhaalla hissi-asemalla St. Moritzin bussiin. Klo 14.20 aloitettiin St. Moritz-Dorfissa nousu vaijerivetoisella junalla (Standseilbahn). Chantarellassa (2 005 m) vaihdettiin samanlaiseen junaan ja saavuttiin Corviglian hissi-asemalle (2 486 m). Täältä lähdettiin klo 14.50 riippuhissillä (Luftseilbahn) tämän Corviglian korkeimmalle huipulle Piz Nair (3 057 m).

Piz Nairista näkyy hyvin Pontresina, St. Moritz-Bad sekä järvet St. Moritz Bad ja Silvaplana. Corviglian rinteet ovat talvella maailmankuuluja laskettelurinteitä. Kesällä extremopyöräilijät tulevat junilla ja hissillä ylös ja sitten pyörällä alas. Näytti aika hurjalta. Jälleen otettiin runsaasti kuvia ja nautittiin ravintolassa kahvit.

Klo 16.05 lähdettiin hissillä alas. Bussi nro 2:een noustiin St. Moritz-Dorfissa klo 16.49 ja Pontresinassa oltiin klo 17.10. Aurinko paistoi edelleen.

Aamun vaellusosuuden korkeusero 525 metriä ylös.

Lauantai 31.8.2013, paluumatka Zürichiin

Pontresina (1 805 m) – Silvaplana (1 815 m) – Julierpass (2 284 m) – Heidi-land – Zürich lentoasema

Aamulla Sporthotellin aamiaisen jälkeen klo 09.00 tulivat Aha-Erlebnissen edustajat Doris Spachmann ja Osmo Nuutinen tapaamaan Seppoa ja Tarjaa. He esittelivät Davosin vaellusmahdollisuuksia tarkoituksenaan houkutella Sveitsin ystäviä vaeltamaan sinne.

Aamulla tehtiin vielä muutamia ostoksia. Klo 11.50 lähdettiin bussilla Julierpass-solan kautta kohti Zürichä. Lounastauko pidettiin Heidilandissa 14.05 – 15.04. Zürichin lentokentällä oltiin klo 16.40 ja Finnairin kone lähti suunnitellusti mukaisesti klo 19.10 Suomeen. Helsinki Vantaan lentokentällä oltiin klo 22.50.